

Wojciech Kurpik

Irena Swaczyna : 1938-2011

Ochrona Zabytków 62/4 (247), 99-100

2009

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

IRENA SWACZYNA

1938-2011

Z głębokim smutkiem i poczuciem wielkiej straty przyjęło wiadomość o śmierci prof. Ireny Swaczyny grono konserwatorów, znających Jej dorobek naukowy oraz doceniających jego znaczenie dla poszerzenia wiedzy o zabytkach sztuki, rzemiosła i techniki wykonanych z drewna lub drewno w swej strukturze posiadających. Prof. dr hab. nauk technicznych Irena Swaczyna była bowiem wybitną specjalistką w zakresie historycznych konstrukcji meblarskich, osiągając w tej materii znakomity stopień znawstwa i bogaty zasób doświadczeń. Ukończyła właśnie kolejną książkę o zabytkowych meblach, a ostatnią jej korektę wykonywała już w szpitalu. Zmarła 24 stycznia 2011 r., do końca mając piękne plany na czas emerytury. Żegnana uroczyście przez gremia naukowe i studentów swej *Alma Mater* – Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, spoczęła na cmentarzu parafialnym w podwarszawskich Pyrach.

Swą bogatą wiedzę na temat historycznych struktur meblowych potwierdziła w 1993 r., broniąc na Wydziale Technologii Drewna SGGW tez rozprawy habilitacyjnej *Wybrane cechy konstrukcji jako kryterium identyfikacji mebli zabytkowych*, w której zaprezentowała nowe, techniczne spojrzenie na problematykę datowania i atrybucji drewnianych mobili. Tytuł naukowy profesora

otrzymała w 2001 r. Była promotorem dwóch rozpraw doktorskich oraz recenzentem 14, a także opiekunem ok. 160 prac dyplomowych z zakresu projektowania mebli, ich konstrukcji i technologii, zwłaszcza modeli specjalistycznych, jak również konserwacji zabytków meblarstwa.

Wszelako swej pasji dociekania tajemnic warsztatowych kryjących się w drewnie zabytkowym, ze szczególnym uwzględnieniem dawnych struktur meblowych, poświęcić się mogła w stopniu Ją satysfakcjonującym dopiero pod koniec lat 90. Będąc współtwórcą powstałej w 1999 r. na Wydziale Technologii Drewna specjalności konserwacja drewna zabytkowego oraz pełniąc funkcję przewodniczącej Rady Naukowej tej specjalności, tworzyła dla niej programy na-

uczania i organizowała jej proces dydaktyczny. Kierując zajęciami i tokiem studiów oraz podejmując prace badawcze, współpracowała z wieloma muzeami. Studenci specjalizujący się w konserwacji drewna zabytkowego wykonywali w nich inwentaryzacje, a także prace konserwatorskie; zbiory muzealne stanowiły też źródło prac dyplomowych.

Szczególnie interesujące ze względów historycznych odkrycie dokonane zostało przez prof. Swaczynę i Jej studentów podczas konserwacji znajdującego się w uczelnianym muzeum zabytkowego wyposażenia gabinetu rektora SGGW Franciszka Staffa. W skrytkach dwóch szaf odnaleziono ukryty przez niego podczas okupacji niemieckiej, liczący 450 stron, zbiór dokumentów dotyczących działalności Narodowych Sił Zbrojnych podczas II wojny światowej.

Prof. Irena Swaczyna była znakomitym dydaktykiem, serdecznie oddanym młodzieży, z którą potrafiła nawiązywać dyskurs wolny od pokoleniowych animozji. Ponad wszystko stawiała misję akademickiej nauki, której celem – w Jej rozumieniu, zgodnym z programem specjalności konserwacja drewna zabytkowego – było ratowanie dziedzictwa naszej kultury, obecnej w dziełach zrealizowanych w drewnianym tworzywie.

Wojciech Kurpiak

REMINISCENCE ABOUT IRENA SWACZYNA (1938-2011)

Prof. Irena Swaczyna, PhD, was an eminent specialist in the field of historic art, craft and technology of wooden objects and objects which have wood in them, but foremost she specialized in historical wooden furniture.

In 1993 she defended her habilitation thesis at the Faculty of Wood Technology at the Warsaw University of Life Sciences (SGGW). She received the title of professor in 2001. She was the thesis supervisor of two

doctoral dissertations and the examiner of 14, she was also the thesis advisor of ca. 160 diploma theses.

Being the co-creator of the historic wood conservation and restoration specialization at the Faculty of Wood Technology, and serving as the head of Academic Council of this specialization, she designed its teaching programs and organized the didactic process. She cooperated with many museums. She was an excellent educator

who was whole-heartedly devoted to students with whom she was able to engage in a discourse free from generation animosity.

What she valued most was the mission of academic teaching, whose aim – according to her, and in conformance with the program of historic wood conservation and restoration specialization – was saving the Polish cultural heritage, present in all the work crafted in wooden material.